

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-101 : Micro-economic Analysis—I

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* question in **500** words : [20]

(1) What is meant by scarcity ? “Scarcity is the mother of all economic problems.” Discuss.

(2) Explain the concept of indifference curve. Discuss the properties of indifference curve.

2. Answer any *one* question in **500** words : [20]

(1) What is price elasticity of demand ? Explain the various methods to measure the price elasticity of demand with suitable examples.

(2) State and explain the Law of Variable Proportions. Discuss its shortcomings.

P.T.O.

3. Answer any *two* in **250** words each : [20]

- (1) Explain the concept of average and marginal cost with the help of a graph and suitable example. Discuss the relationship between average and marginal cost.
- (2) What are average, marginal and total revenue ? Explain the concept with the help of curve and suitable numerical example.
- (3) What is Isoquant ? Discuss the properties of Isoquant.
- (4) State and explain Armstrong's marginal preference theory.

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (1) Nature and scope of micro-economics
- (2) Law of demand
- (3) Consumer surplus
- (4) Dynamic economics
- (5) Opportunity cost
- (6) Linear homogenous production function.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) दुर्मिळता म्हणजे काय ? “दुर्मिळता ही सर्व आर्थिक प्रश्नांची जननी होय.” चर्चा करा.
 - (2) ‘समवृत्ती वक्र’ ही संकल्पना स्पष्ट करा. समवृत्ती वक्राच्या गुणधर्माची चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीची किंमत लवचिकता मोजण्याच्या विविध पद्धती योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
 - (2) बदलल्या प्रमाणाचा नियम सांगा. त्यांच्या उणीवाची चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणतेही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) सरासरी व सिमांत खर्च या संकल्पना आलेख आणि योग्य उदाहरणाने स्पष्ट करा. सरासरी व सिमांत खर्च त्या दोघातील संबंधाची चर्चा करा.

- (2) सरासरी, सिमांत व एकूण प्राप्ती म्हणजे काय ? आलेख आणि योग्य सांख्यिकीय उदाहरणाने ह्या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (3) समउत्पादन वक्र म्हणजे काय ? समउत्पादन वक्राच्या गुणधर्माची चर्चा करा.
- (4) आर्मस्ट्रॉंग यांचा सिमांत पसंती सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.

4. कोणतेही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा : [20]

- (1) सूक्ष्म अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती
- (2) मागणीचा नियम
- (3) उपभोक्ताचे संतोषाधिक्य
- (4) गतीशील अर्थशास्त्र
- (5) संधीत्याग खर्च
- (6) रेखीय एकजिनसी उत्पादन फलन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-102 : Public Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the fiscal functions of the Government.

(2) What is taxable capacity ? Explain the determinants of taxable capacity.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the theories of shifting incidence of tax.

(2) Discuss the Wiseman-Peacock hypothesis of public expenditure.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the social goods and merit goods.

P.T.O.

- (2) Explain the concept of shifting of tax incidence.
- (3) Discuss the pure theory of public expenditure.
- (4) Explain the Keynesian approach of public debt.

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (1) Private goods and public goods
- (2) Ability to pay principle of taxation
- (3) Types of tax incidence
- (4) Wagner's law
- (5) Post-Keynesian approach of public debt
- (6) Excess burden of tax.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) सरकारची राजकोषीय कार्ये स्पष्ट करा.
- (2) करभार पात्रता म्हणजे काय ? करभार पात्रता निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) करभार संक्रमणाचे सिद्धांत स्पष्ट करा.
 - (2) सार्वजनिक खर्चाच्या वाईजमन-पिकॉकच्या परिकल्पनाची चर्चा करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) सामाजिक वस्तू व गुणवत्तेच्या वस्तू स्पष्ट करा.
 - (2) करभार संक्रमणाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 - (3) शुद्ध सार्वजनिक खर्च सिद्धांताची चर्चा करा.
 - (4) केन्सचा सार्वजनिक कर्जाचा दृष्टीकोण स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) खाजगी वस्तू आणि सार्वजनिक वस्तू
 - (2) करदेय क्षमता तत्त्व
 - (3) करभारांचे प्रकार
 - (4) वैग्नरचा सिद्धांत
 - (5) केन्सेतर सार्वजनिक कर्जाचा दृष्टीकोण
 - (6) अतिरिक्त करभार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-103 : (Agricultural Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the role of agriculture in Indian Economy.

(2) Explain the major problems of co-operative credit system.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the problems of agricultural marketing in India.

(2) State and explain the problems of agricultural management.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(1) “Farming as a business or way of life.” Comment.

P.T.O.

- (2) Explain the nature and recent development in Green revolution.
- (3) Explain the role of NABARD in agricultural credit.
- (4) Explain the scope of biotechnology in Indian Agriculture.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Self-help group
- (2) Agriculture price policy
- (3) Food security
- (4) Agriculture productivity
- (5) Organic farming
- (6) Unorganised credit system.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) सहकारी वित्त-व्यवस्थेतील प्रमुख समस्या विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतातील शेतमाल बिक्री व्यवस्थेतील समस्या स्पष्ट करा.
- (2) शेती व्यवस्थापनाच्या समस्या सांगा व स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) “शेती एक व्यवसाय की जीवनपद्धती”? तुमचे मत सांगा.
- (2) हरित क्रांतीचे स्वरूप आणि अलीकडच्या काळातील सुधारणा स्पष्ट करा.
- (3) नाबार्डची शेती पतपुरवठ्यातील भूमिका विशद करा.
- (4) भारतातील शेती क्षेत्रातील जैवतंत्रज्ञानाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) स्वयं सहाय्यता गट
- (2) शेतमाल किंमत धोरण
- (3) अन्न-सुरक्षा
- (4) शेती उत्पादकता
- (5) सेंद्रीय शेती
- (6) असंघटीत पतव्यवस्था.

Total No. of Questions—4+4+4+4+4] [Total No. of Printed Pages—16

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(Optional)

EC-104 : Indian Economic Policy

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Explain in detail the demographic features of India.

(ii) Explain the causes and remedies for Poverty in India.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Evaluate the economic reforms in India since 1991.

(ii) What is economic policy ? Explain the role of economic policy in economic development.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (i) Explain the recent issues in Indian Labour Market.
- (ii) Explain the role of energy and transport role of Economic Development.
- (iii) Explain the policy of Agricultural Marketing in India.
- (iv) Explain the causes of Migration.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (i) Indian Capital Market
- (ii) Liberalization Policy
- (iii) Problems of Education System in India
- (iv) Role of Public Sector
- (v) Importance of Economic Policy
- (vi) Objectives of Monetary Policy.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (i) भारतातील लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील दारिद्र्याची कारणे आणि त्यावरील उपयोग स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) 1991 पासूनच्या भारतातील आर्थिक सुधारणांचा आढावा घ्या.
- (ii) आर्थिक धोरण म्हणजे काय ? आर्थिक विकासात आर्थिक धोरणांची भूमिका स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) भारतीय श्रम बाजारातील अलीकडील समस्या स्पष्ट करा.
- (ii) आर्थिक विकासात उर्जा आणि वाहतुकीची भूमिका स्पष्ट करा.
- (iii) भारतातील शेतमाल किंमतविषयक धोरण स्पष्ट करा.
- (iv) स्थळांतराची कारणे स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) भारतीय भांडवल बाजार
- (ii) उदारीकरणाचे धोरण
- (iii) भारतातील शिक्षण पद्धतीतील समस्या
- (iv) सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका
- (v) आर्थिक धोरणाचे महत्व
- (vi) चळनविषयक धोरणाची उद्दीष्टे.

EC-105 : Labour Economics

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Discuss the characteristics of Labour Market in developing countries like India.

(ii) Critically examine the Marginal Productivity theory of Wage.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Evaluate the National Wage Policy in India.

(ii) Explain the effects of Migration of Labour.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the nature and scope of Labour Economics.

(ii) What are the causes of Industrial Disputes in India ?

(iii) Critically examine the Modern Theory of Wages.

(iv) Discuss the causes of Absenteeism of Indian Industrial Labour.

4. Write short notes on any *four* in **100** words each : [20]

- (i) Collective Bargaining
- (ii) Exit Policy
- (iii) Minimum Wages and Fair Wages
- (iv) Structure of Labour Unions in India
- (v) Labour Turnover
- (vi) Wage Board.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

(i) भारतासारख्या विकसनशील देशातील श्रमबाजाराच्या वैशिष्ट्याची चर्चा करा.

(ii) वेतनाच्या सिमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

2. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

(i) भारतातील राष्ट्रीय वेतन धोरणाचे मुल्यमापन करा.

(ii) श्रमिकांच्या स्थलांतराचे परिणाम स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) श्रमाचे अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील औद्योगिक कलहाची कारणे कोणती ?
- (iii) वेतनाच्या आधुनिक सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.
- (iv) भारतातील श्रमिकांच्या अनुपस्थितीची कारणाची चर्चा करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]

- (i) सामुदायिक सौदाशक्ती
- (ii) निर्गमन धोरण
- (iii) किमान वेतन आणि योग्य वेतन
- (iv) भारतातील श्रम संघटनांची रचना
- (v) कामगार उलाढाल
- (vi) वेतन मंडळ.

[4704]-104

EC-106 : Co-operation — Theory and Practice

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) What is Co-operation ? Explain the nature and characteristics of Co-operation.

(ii) Explain the need, objectives and problems of Co-operative Training.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) Explain the history and growth of Co-operative Movement in Maharashtra.

(ii) Explain the role of NABARD in Rural Credit.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) State the history of Co-operative Movement in Germany.

(ii) Explain the growth of Co-operative Movement in Sweden.

(iii) Explain the principles of Co-operation.

(iv) State the functions of Co-operative Auditor.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Problems of Co-operative Sugar Factories in Maharashtra.
- (ii) Working of Primary Agricultural Credit Co-operative Societies.
- (iii) Present position of Urban Co-operative Banks in Maharashtra.
- (iv) Growth of Co-operative Movement in Japan.
- (v) Weaknesses of Co-operative Movement in India.
- (vi) Importance of Co-operation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]

(i) सहकार म्हणजे काय ? सहकाराचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

(ii) सहकार प्रशिक्षणाची गरज व उद्दिष्ट्ये सांगून त्यातील समस्या स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]

(i) महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीचा इतिहास आणि विकास स्पष्ट करा.

(ii) ग्रामीण पतपुरवठ्यातील नाबार्डची भूमिका विशद करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) जर्मनीतील सहकारी चळवळीचा इतिहास सांगा.
- (ii) स्वीडनमधील सहकारी चळवळीचा विकास स्पष्ट करा.
- (iii) सहकाराची तत्वे विशद करा.
- (iv) सहकार लेखापरीक्षकाची कार्ये सांगा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (i) महाराष्ट्रातील सहकारी साखर कारखान्यांच्या समस्या.
- (ii) प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची कार्यपद्धती.
- (iii) महाराष्ट्रातील नागरी सहकारी बँकांची सद्यस्थिती.
- (iv) जपानमधील सहकारी चळवळीचा विकास.
- (v) भारतातील सहकारी चळवळीतील उणिवा.
- (vi) सहकाराचे महत्व.

EC-107 : Mathematical Economics

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

- N.B. :-** (i) Attempt *All* questions.
(ii) Figures to the right indicate full marks.
(iii) Answers should be precise and to the point.
(iv) Draw neat diagrams wherever necessary
(v) Use of non-scientific calculator is allowed.

1. Answer the following questions (any *one*) : [20]

- (1) A firm has to produce five qualities of its product which needs the following materials :

Quality	Materials needed			
	M ₁	M ₂	M ₃	M ₄
A ₁	6	6	10	8
A ₂	3	4	12	6
A ₃	4	5	15	8
A ₄	2	2	12	5
A ₅	3	2	10	—

If the firm has to produce respectively 3, 22, 20, 12 and 7 units of five qualities, find the amounts of different materials required by writing their requirements as a row vector.

Or

- (2) A monopolist with cost function $C = x^2 + 1$ faces the demand curve $x = 12 - p$. What will be the equilibrium price and quantity ?

2. Answer the following questions (any one) : [20]

- (1) For what value of k do the equations given below not have unique solutions ?

$$2x - 3y + 2z = a$$

$$5x + 4y - 2z = -3$$

$$x - 13y + kz = 9.$$

Or

- (2) An industry is made up of 100 firms all with cost schedule $TC = 40 + 0.4q^3$. They sell in market where the demand schedule is $P = 70 - 0.08Q$, where 'Q' is industry output and 'q' is industrial firms output.

(i) What will be the short run price, industry output and profit for each firm ?

(ii) What will happen to price industry output and the number of firms in the long-run ?

(Assume new entrants have the same structure.)

3. Answer the following questions (any two) : [20]

(1) Integrate the following with respect to x :

(i) $\frac{1}{x^2 + 6x + 25}$

(ii) $\frac{2x + 1}{x^2 + 2x + 3}$.

(2) The demand function for commodity A is given by :

$$X_A = f(P_A, P_B, P_C) = 63.3 - 1.9P_A + 0.2P_B + 0.5P_C$$

(i) Find the partial elasticities of demand for A with respect to price of other commodities B and C.

(ii) Estimate the partial elasticities for $P_A = 10$, $P_B = 8$ and $P_C = 7$.

(3) Show that the :

$$\text{matrix } A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

satisfies the equation :

$$A^3 - 6A^2 + 9A - 4I = 0.$$

Hence find A^{-1} .

(4) Find :

(i) simple interest and

(ii) compound interest

at 8% converted quarterly on Rs. 2,000 invested for $1\frac{3}{4}$ years.

4. Answer the following questions (any *four*) :

[20]

(1) Show that :

$$A - B = A \cap B' = \left\{ \frac{x}{x} \in A \text{ and } x \notin B \right\}.$$

(2) Find S , when $p = 2$ and find p , when $S = 18$ for the supply curve $S = 5p + 2p^2$.

(3) Find the value of :

$$\begin{vmatrix} 1 & 3 & 2 \\ 0 & 2 & -1 \\ 4 & 1 & 5 \end{vmatrix}.$$

(4) Differentiate with respect to x :

$$(x^2 + 1)^3 (x^3 - 1)^2.$$

(5) Calculate the simple interest on Rs. 500 for 2 years at 3%.

(6) Determine the following integrals and check by differentiation :

(i) $\int (5 - 2x) dx$

(ii) $\int (3 - 2x)(2x + 3) dx.$

EC-108 : Demography

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) What is demography ? Explain its nature, scope and importance.

(ii) What is quality of population ? Explain the factors affecting the quality of population.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) State and explain the theory of demographic transition.

(ii) Analyse the relationship between population growth and economic development.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Briefly explain the Population Policy, 2000.

(ii) Explain Human Development Index.

(iii) Elaborate on the pattern of age and sex structure in Developing Nations.

(iv) Critically examine the Optimum theory of Population.

4. Write short notes on any *four* in **100** words each : [20]

- (i) Life expectancy
- (ii) Women empowerment
- (iii) Recent population trends in India
- (iv) General Fertility Rate
- (v) Malthusian theory of population
- (vi) Health Policy in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

(i) लोकसंख्याशास्त्र म्हणजे काय ? त्याचे स्वरूप, व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.

(ii) लोकसंख्येची गुणवत्ता म्हणजे काय ? लोकसंख्येच्या गुणवत्तेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

(i) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.

(ii) लोकसंख्या वृद्धी आणि आर्थिक विकास यामधील संबंधाचे विश्लेषण करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) सन् 2000चे लोकसंख्याविषयक धोरण थोडक्यात विशद करा.
- (ii) मानवी विकास निर्देशांक स्पष्ट करा.
- (iii) विकसनशील देशातील वयोरचना आणि लिंगरचना यासंबंधीचे स्पष्टीकरण करा.
- (iv) पर्याप्त लोकसंख्या सिद्धांताचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]

- (i) वयोमान
- (ii) महिला सबलीकरण
- (iii) अलिकडील कालातील भारताच्या लोकसंख्येतील प्रकृती
- (iv) सर्वसाधारण जननदर
- (v) माल्थस यांचा लोकसंख्याविषयक सिद्धांत
- (vi) भारताचे आरोग्यविषयक धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-201 : Micro-Economic Analysis-II)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* question in **500 words : [20]**

(i) Perfect competition and pure monopoly are two theoretical limiting cases which are rarely found in the real world. Do you agree?

Why ?

(ii) Critically examine Marginal Productivity Theory of Distribution.

P.T.O.

2. Answer any *one* question in **500** words : [20]
- (i) What is discriminating monopoly ? Explain the types of price discrimination. State how firms attain equilibrium under discriminating monopoly ?
 - (ii) Critically examine the Chamberlin theory of Monopolistic Competition.
3. Answer any *two* questions in **250** words each : [20]
- (i) Explain why price rigidity exists under oligopoly ?
 - (ii) Explain Pareto's optimality conditions
 - (iii) Explain Baumol's model of sales revenue maximization.
 - (iv) Explain Schumpeter's theory of Profit.
4. Write short notes on any *four* : [20]
- (i) Lovable funds theory of Interest
 - (ii) Pigou's theory of Welfare Economics
 - (iii) Cournot's model of Oligopoly
 - (iv) Superiority of IS-LM model
 - (v) Selling cost
 - (vi) Marris's marginal model of the firm.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iv) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(i) पूर्णस्पर्धा आणि शुद्ध मक्तेदारी ही दोन सैद्धांतिक परिसीमेची उदाहरणे आहेत. तुम्ही सहमत आहात का ?

(ii) विभाजनाचा सिमान्त उत्पादकता सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

(i) विभेदात्मक मक्तेदारी म्हणजे काय ? मूल्य भेदाचे प्रकार स्पष्ट करा. विभेदात्मक मक्तेदारी उद्योग संस्था समतोल कसा साध्य करते ते सांगा.

(ii) चेंबर्लिनच्या मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

(i) अल्पविक्रेताधिकारात किंमत ताठरता अस्तित्वात का येते ते स्पष्ट करा.

(ii) परेटोच्या पर्याप्ततेच्या अटी स्पष्ट करा.

(iii) बाऊमोलचे विक्रीप्राप्ती महत्तमीकरणाचे प्रतिमान स्पष्ट करा.

(iv) शुम्पीटरचा नफ्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

(i) व्याजाचा कर्जाऊ रकमेचा सिद्धांत

(ii) पिंगूचा आर्थिक कल्याणाचा सिद्धांत

(iii) कुर्नोचे अल्पविक्रेताधिकार प्रतिमान

(iv) IS-LM वक्राचे श्रेष्ठत्व

(v) विक्री खर्च

(vi) मॅरिसचे उद्योगसंस्थेचे सिमान्तीय प्रतिमान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-202

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-202 : Indian Public Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain the various components of union budget.

(2) Explain the trends in revenues of Central Government since 1991.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) What is financing deficit ? Explain its effects on Indian Economy.

(2) Explain the interdependence of monetary and fiscal policy.

P.T.O.

3. Answer in **250** words each (any *two*): [20]

- (1) Explain the reforms in direct taxes in India.
- (2) Assess the recent central Government budget.
- (3) Explain the balanced budget multiplier.
- (4) Explain the principles of federal finance.

4. Answer in **100** words each (any *four*): [20]

- (1) Vertical and Horizontal imbalance
- (2) Classification of Budget
- (3) Burden of public debt on Indian Economy
- (4) Deficit financing in India
- (5) Centre-states conflicts on finance
- (6) Automatic Stabilizers.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नाचे उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**): [20]

- (1) केंद्रीय अर्थसंकल्पातील विविध घटक स्पष्ट करा.
- (2) केंद्रसरकारच्या महसुलातील 1991 पासूनची प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) तुटीचा अर्थभरणा म्हणजे काय ? तिचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) राजकोषीय धोरण व चळनविषयक धोरण यातील परस्परावलंबन स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) भारतातील प्रत्यक्ष करातील सुधारणा स्पष्ट करा.
- (2) केंद्र सरकारच्या अलीकडील अंदाजपत्रकाचे मूल्यमापन करा.
- (3) संतुलित अंदाजपत्रक गुणक स्पष्ट करा.
- (4) संघीयवित्ताची तत्वे स्पष्ट करा.
4. प्रत्येकी 100 शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (1) उर्ध्वगामी आणि क्षितीज समांतर असंतुलन
- (2) अर्थसंकल्पाचे वर्गीकरण
- (3) भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील सार्वजनिक कर्जाचा भार
- (4) भारतीय तुटीचा अर्थभरणा
- (5) केंद्र-राज्य यातील वित्तीय संघर्ष
- (6) स्वयंचलित स्थिरके.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[4704]-203

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-203 : Indian Agricultural Problems and Policies)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the present policy of ceiling on Land holding.

(2) State and explain the recent Export-Import Policy of Vegetables and Fruits.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the recent Agricultural Problems in India.

(2) Assess the effects of W.T.O. on Indian Agriculture.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]

(1) Explain the problems of Agricultural labour.

P.T.O.

- (2) Explain the significance of SEZ policy in India.
- (3) Explain the need and importance of Employment Guarantee Scheme.
- (4) Explain the causes of low efficiency of agricultural labour in India.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Agreement on Agriculture under W.T.O.
- (2) Agricultural Subsidies
- (3) Unemployment problems
- (4) Problems of Agricultural Imports
- (5) EXIM policy : 2004 to 2009.
- (6) Agricultural problems in Maharashtra.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नचे **500** शब्दांत सोडवा : [20]

- (1) कमाल जमीन धारणाविषयी सद्य स्थितीतील धोरण स्पष्ट करा.
- (2) भाजीपाला आणि फळे या संदर्भातील अलीकडील आयात-निर्यात धोरण सांगा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा : [20]

- (1) भारतातील शेतीच्या अलीकडील काळातील समस्या स्पष्ट करा.
- (2) जागतिक व्यापार संघटनेच्या भारतीय शेतीवरील परिणामांचे मुल्यमापन करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) शेतमजुरांच्या समस्या विशद करा.
- (2) भारतातील विशेष आर्थिक धोरणाचे महत्व स्पष्ट करा.
- (3) रोजगार हमी योजनेची आवश्यकता आणि महत्व विशद करा.
- (4) भारतातील शेतमजुरांच्या अल्पकालीन कार्यक्षमतेची कारणे स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) जागतिक व्यापार संघटनेचा शेतीविषयक करार
- (2) शेतीविषयक अनुदाने
- (3) बेकारीची समस्या
- (4) शेतीविषयक आयात धोरणाची समस्या
- (5) 2004-2009 चे आयात-निर्यात धोरण
- (6) महाराष्ट्रातील शेतीच्या समस्या.

Total No. of Questions—4+4+4+4+4] [Total No. of Printed Pages—16+3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-204

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-204 : Industrial Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.
(iii) Answers should be precise and to the point.

- 1.** Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) Critically examine the New Industrial Policy, 1991.
 - (2) What is Industrial Economics ? Explain the scope and importance of Industrial Economics.

- 2.** Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) Explain the factors influencing Industrial Location.
 - (2) Explain the main sources of Industrial Finance.

- 3.** Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Explain Weber's theory of Industrial Location.
 - (2) Explain the causes of Industrial Imbalance.

P.T.O.

- (3) Explain the Government Policy towards foreign capital.
(4) Explain the importance of small scale industries in India.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Disinvestment Policy
(2) Industrial Productivity
(3) Industrial combination
(4) Multinational Corporations (MNCs)
(5) Industrial Monopoly
(6) Need for Balanced Regional Development.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) 1991च्या नवीन औद्योगिक धोरणाचे टिकात्मक परीक्षण करा.
(2) औद्योगिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) औद्योगिक स्थानिकीकरणाने प्रभाव पाडणारे घटक स्पष्ट करा.
(2) औद्योगिक वित्तपुरवठ्याचे प्रमुख स्रोत स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) औद्योगिक स्थानिकीकरणाचा वेबरचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (2) औद्योगिक असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा.
- (3) परकीय भांडवलबाबतचे सरकारचे धोरण स्पष्ट करा.
- (4) भारतातील लघु उद्योगांचे महत्व स्पष्ट करा.

4. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) निर्गुतवणूक धोरण
- (2) औद्योगिक उत्पादकता
- (3) औद्योगिक संयोगिकरण
- (4) बहुराष्ट्रीय कंपण्या
- (5) औद्योगिक मक्तेदारी
- (6) संतुलित प्रादेशिक विकासाची गरज.

[4704]-204

(EC-205 : Rural Development)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following (in **500** words) : [20]

- (1) Explain in detail the scope and importance of Rural Development in India.
- (2) Critically evaluate the Green Revolution for Rural Development. State its weaknesses.

2. Answer any *one* of the following (in **500** words) : [20]

- (1) Discuss in detail the nature of Agrarian Reforms in India.
- (2) Describe in detail the causes and magnitude of Rural Indebtedness in India.

3. Answer any *two* questions (in **250** words each) : [20]

- (1) State the role of Rural Industrialisation in Rural Development in India.
- (2) Describe the problems of Rural Transport in India.
- (3) Describe V.M. Dandekar's approach for rural development.
- (4) Explain the role of SHGs in eliminating rural poverty.

4. Write short notes on any *four* (in **100** words each) : [20]

- (1) Employment Assurance Scheme
- (2) Special Component Plan for SCs
- (3) SFDA and MFAL
- (4) Food for work programme
- (5) TRYSEM
- (6) Swarna Jayanti Gram Sva-Rozgar Yojana.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दांत) : [20]

- (1) भारतातील ग्रामीण विकासाची व्याप्ती व महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) ग्रामीण विकासाकरिता हरित क्रांतीचे टीकात्मक परीक्षण करा. हरित क्रांतीच्या उणीवा सांगा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दांत) : [20]

- (1) भारतातील कृषी सुधारणांच्या स्वरूपाची सविस्तर चर्चा करा.
- (2) भारतातील ग्रामीण कर्जबाजारीपणाच्या कारणे व परिमाणाचे सविस्तर वर्णन करा.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 250 शब्दांत) : [20]

- (1) भारतातील ग्रामीण विकासाकरिता ग्रामीण औद्योगिककरणाची भूमिका सांगा.
- (2) भारतातील ग्रामीण वाहतुकीच्या समस्यांचे वर्णन करा.
- (3) ग्रामीण विकासाच्या वि.म. दांडेकरांच्या दृष्टिकोनाचे वर्णन करा.
- (4) ग्रामीण दारिद्र्य निर्मूलनाकरिता स्वयंसहायता गटांची भूमिका स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टीपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]

- (1) रोजगार हमी योजना (EAS)
- (2) अनुसूचित जातीकरिता विशेष घटक योजना
- (3) लघु शेतकरी विकास संस्था (SFDA) आणि सीमांत शेतकरी व कृषीमजूर संघटना (MFAL)
- (4) 'कामाच्या मोबदल्यात धान्य' कार्यक्रम
- (5) TRYSEM
- (6) स्वर्ण जयंती ग्राम स्व-रोजगार योजना.

(EC-206 : Computer Application in Economic Analysis)

Time : 2½ Hours

Maximum Marks : 60

N.B. :— (i) Attempt *All* questions..

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Attempt any *one* of the following : [1×15=15]

(1) What is internet ? What are the different technical components required for Internet ?

(2) Explain the concept of electronic transaction and state its characteristics.

2. Attempt any *one* of the following ('A' or 'B') : [1×15=15]

(A) (1) Explain B2B model with its applications. [8]

(2) What is spreadsheet ? Explain with suitable example the steps for sorting a data in descending order. [7]

Or

(B) (1) What are the benefits of electronic stock exchange ?
8

(2) What is GUI ? Explain the features provided by windows operating system. [7]

3. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

(1) Explain the different types of software.

(2) What are the advantages of Electronic Trading ?

- (3) How is electronic transaction validated ?
- (4) Explain any *two* types of input devices.
- (5) List the application of Computers in various fields.

4. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

- (1) Explain any *two* applications in accessories group.
- (2) Explain the steps for creating bar chart
- (3) What are the advantages of online banking ?
- (4) Explain the client server network.
- (5) How is digital signature generated ?

(EC-207 : Statistical Techniques)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions..

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Use of non-programmable calculator is allowed.

(iv) Symbols have their usual meaning.

1. Answer any *one* of the following : [20]

(1) For the following frequency distribution of expenses on petrol per day for 80 persons compute arithmetic mean, median, mode and standard deviation :

Expenses on Petrol (per day)	No. of Persons
10—15	2
15—20	6
20—25	9
25—30	12
30—35	21
35—40	16
40—45	8
45—50	6

(2) (a) State and explain the components of time series.

(b) Compute Laspeyre's, Paasche's and Fisher's index number

for the following data :

Commodity	Base Year	Base Year	Current Year	Current Year
	Price	Quantity	Prices	Quantity
A	5	5	6.5	7
B	7.75	6	8.8	10
C	9.63	4	7.75	6
D	12.5	9	12.75	9

2. Answer any *one* of the following questions :

[20]

(A) (1) Define :

- (i) Critical region
- (ii) Type I error
- (iii) Type II error
- (iv) Level of significance
- (v) Hypothesis.

- (2) The joint probability function for the random variables X and Y is given below :

X \ Y	0	1	2
0	0.03	0.18	0.09
1	0.03	0.18	0.09
2	0.04	0.24	0.12

- (i) Obtain the marginal probability distributions of X and Y.
- (ii) Are X and Y independent ? Justify.
- (B) The following are the data related to marks in computer science (X) and marks in statistics (Y) of 10 candidates :

X	Y
66	68
65	67
68	67
68	70
67	65
66	68
70	70
64	66
69	68
67	66

- (1) Calculate the regression coefficient and hence the correlation coefficient.
- (2) Estimate marks in statistics of a student who has scored 76 marks in comp. sc.
- (3) Estimate marks in comp. sc. of a student who has obtained 60 marks in statistics.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]

- (1) Write a note on Kurtosis.
- (2) Explain in brief different types of sampling procedures.
- (3) Following are the data on retail price index (X) and wholesale price index (Y) for 10 years. Compute the correlation coefficient and interpret it :

X	Y
89	92
86	91.5
74	84
65	75
65	73.5
63	72
66	70.5
67	75
72	77.5
79	84

- (4) For the data given in the following table, test for independence between ability in mathematics and interest in Economics. Use 5% level of significance :

		Ability in Mathematics		
		Low	Average	High
Interest in Economics	Low	63	42	15
	Average	58	61	31
	High	14	47	29

4. Answer any *four* of the following : [20]
- (1) Compare mean and mode as measures of central tendency.
 - (2) State the sampling distribution of sample mean and sample proportion.
 - (3) State the uses of index numbers.
 - (4) Alphabets of the word 'COMPUTER' are to be arranged at random. Find the probability that :
 - (a) the vowels are together
 - (b) begin and end with a consonant
 - (c) Begin with C and end with a vowel.

- (5) Estimate the trend by using 3-yearly moving averages for the following data :

Year	Sales
	(in tonnes)
2001	78
2002	73
2003	71
2004	73
2005	75
2006	78
2007	73

- (6) Among 500 employees of a factory 200 are union members, while others are not. 10 employees are selected at random for a special training. Find the probability that exactly 4 of them are union members.

[4704]-204

(EC-208 : Community Development and Planning)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :- (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Critically evaluate different theories of development.

(2) Critically evaluate the role of state by means of public sector in economic development with reference to planning in India.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Critically explain the relationship between social investment and economic growth.

(2) Explain population and social policy in the Indian Context.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Explain *two* case-studies of development from India.
- (2) Explain foundation of social theory.
- (3) Explain the relationship between social development and environment.
- (4) Discuss the relationship between overseas development assistance and social planning.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Basic human needs
- (2) Social capital
- (3) Religious values and beliefs
- (4) Redistribution with growth
- (5) Planning and aid
- (6) Asset vulnerability framework.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) विकासा संदर्भातील विविध सिद्धांतांचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.
- (2) भारतीय नियोजनाच्या संदर्भात सार्वजनिक सेवांच्या सहाय्याने आर्थिक विकासातील शासनाच्या भूमिकेचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) सामाजिक गुंतवणूक आणि आर्थिक वृद्धी यांच्यातील परस्पर संबंधांचे टिकात्मक स्पष्टीकरण करा.
- (2) भारताच्या संदर्भात लोकसंख्या आणि सामाजिक धोरण स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) भारताच्या विकासाबाबतच्या दोन व्यष्टी अभ्यासांचे स्पष्टीकरण करा.
- (2) पायाभूत सामाजिक सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (3) सामाजिक विकास आणि पर्यावरण यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- (4) परकिय मदत आणि सामाजिक नियोजन यामधील परस्पर संबंधाची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा :

[20]

- (1) मानवाच्या मुलभूत गरजा
- (2) सामाजिक भांडवल
- (3) धार्मिक मुल्य आणि श्रद्धा
- (4) वृद्धीचे पुनर्वाटप
- (5) नियोजन आणि मदत
- (6) मालमत्ता भेदनियता चौकट.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-301 : Macro Economic Analysis—I)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the concept of High Powered Money and Money Multiplier.

(2) Explain Keynesian liquidity preference approach to demand for money.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is social accounting ? Explain the components of social accounting.

(2) Explain absolute income hypothesis and life cycle hypothesis of consumption.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each: [20]

- (1) What are the factors affecting marginal efficiency of capital ?
- (2) Explain the flow of fund accounting.
- (3) Explain the effects of budget deficit on money supply.
- (4) Explain the cash balance approach of quantity theory of money.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Leakages of Investment Multiplier
- (2) Implications of psychological law of consumption
- (3) Circular flow of income in two-sector economy
- (4) Principle of acceleration
- (5) RBI approach to money supply
- (6) LM Curve.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) उच्च शक्ती पैसा आणि पैसा गुणक या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (2) केन्स यांचा पैशाच्या मागणी संबंधीचा रोकड पसंती दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) सामाजिक लेखांकन म्हणजे काय ? सामाजिक लेखांकनाचे घटक स्पष्ट करा.
- (2) उपभोगाची निरपेक्ष उत्पन्न परिकल्पना व जीवनचक्र परिकल्पना स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भांडवलाच्या सीमांत कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक कोणते ?
- (2) निधी प्रवाह लेखांकन स्पष्ट करा.
- (3) अर्थसंकल्पीय तुटीचा पैशाच्या पुरवठ्यावरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (4) चलन परिमाण सिद्धांताचा रोख शिल्लक दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]
- (1) गुंतवणूक गुणकाच्या गळती
- (2) उपभोगा संबंधीच्या मानसशास्त्रीय नियमाचे अन्वयार्थ
- (3) द्विक्षेत्रीय अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह
- (4) प्रवेगतत्व
- (5) रिझर्व्ह बँकेचा पैशाच्या पुरवठ्याचा दृष्टिकोन
- (6) एल.एम. वक्र.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-302

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

(EC-302 : Economics of Growth)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) How does capital, labour and technology affect the process of economic growth ?

(2) Explain the Karl Marx's theory of development of capitalistic economy.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain Mrs. Joan Robinson's Growth Model.

(2) Critically examine the Harrod and Domar model of growth.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(1) Explain the characteristics of Growth.

(2) State the capital controversy.

P.T.O.

(3) State Solow's Model of Economic growth.

(4) Explain the Growth Model of Kaldor.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

(1) Role of Credit and Profit in capitalism

(2) Imperfect Market Paradigm

(3) Meade's Growth Model

(4) Embodied technical progress

(5) Role of money in economic growth

(6) Endogenous growth.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) प्रश्नाच्या उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(1) आर्थिक वृद्धी प्रक्रियेत भांडवल, श्रम आणि तंत्रज्ञान यांचा कशा प्रकारे परिणाम होतो'.

(2) भांडवलवादी अर्थव्यवस्थेच्या विकासाचा कार्ल मार्क्स यांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) मिसेस जोन रॉबन्सन यांचे आर्थिक वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
 - (2) हॅरोड-डोमर यांच्या आर्थिक वृद्धी प्रतिमानाचे टीकात्मक परिक्षण करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]
- (1) वृद्धीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - (2) भांडवल विरोधाभास सांगा.
 - (3) सोलो यांचे आर्थिक वृद्धी प्रतिमान सांगा.
 - (4) कॅल्डोर यांचे वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
4. खालील टीपा प्रत्येकी **100** शब्दांत लिहा (कोणतेही **चार**) : [20]
- (1) पत व नफा यांची भांडवलाशीतील भूमिका
 - (2) अपूर्ण बाजार तत्वप्रणाली
 - (3) मीड यांचे वृद्धी प्रतिमान
 - (4) अंगभूत तांत्रिक प्रगती
 - (5) आर्थिक वृद्धीतील पैशाची भूमिका
 - (6) अंतर्जात वृद्धी.

Total No. of Questions—4+4]

[Total No. of Printed Pages—7

Seat No.	
-------------	--

[4704]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-303 (A) : Research Methodology

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following in **500** words : [20]

(1) “Research is much concerned with proper fact finding, analysis and evaluation.” Do you agree with this statement ? Give reasons in support of your answer.

(2) What do you mean by “Sample Design” ? What points should be taken into consideration by a researcher in developing a sample design for his research project ?

P.T.O.

- 2.** Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
- (1) Examine the merits and limitations of observation method in collecting data. Illustrate your answer with suitable examples.
 - (2) Why is tabulation considered essential in research study ? Explain the characteristics of a good table.
- 3.** Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) Distinguish between research methods and research methodology.
 - (2) Explain the significance of a research design.
 - (3) Discuss the steps involved in research report writing.
 - (4) Distinguish between simple hypothesis and composite hypothesis.
- 4.** Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (1) Computer as a tool in research
 - (2) Internet surfing and research
 - (3) Graphs and Diagrams
 - (4) Limitations of Secondary Data
 - (5) Types of Sample
 - (6) Chi-square test.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणत्याही एक) : [20]

(1) “तथ्यशोधन, विश्लेषण आणि मुल्यांकन याचाशिल संशोधन निगडीत असते.”

या विधानाशी आपण सहमत आहात काय ? तुमच्या उत्तराच्या समर्थनार्थ कारणे द्या.

(2) नमुना आराखडा याचा तुम्हास काय अर्थबोध होतो ? संशोधकाला त्याच्या संशोधन प्रकल्पाच्या नमुना आराखड्याच्या विकासात कोणत्या बाबी विचारात घेतल्या पाहिजेत ?

2. खालीलपैकी प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणत्याही एक) : [20]

(1) माहिती संकलनाच्या निरीक्षण पद्धतीचे गुण आणि मर्यादा यांचे परिक्षण करा.

(2) संशोधन अभ्यासात तालीकीकरण का आवश्यक मानले आहे ? चांगल्या तालीकेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी प्रश्नांचे प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(1) संशोधन पद्धती आणि संशोधन पद्धती शास्त्र यामध्ये फरक करा.

- (2) संशोधन आराखड्याची उपयुक्तता स्पष्ट करा.
- (3) संशोधन अहवाल लेखनात समाविष्ट होणाऱ्या टप्प्यांची चर्चा करा.
- (4) साधे गृहितक आणि संयुक्त गृहितक यामध्ये फरक करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा प्रत्येकी 100 शब्दांत (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) संगणक संशोधनाचे एक साधन
- (2) संशोधन आणि इंटरनेट सरफिंग (Internet Surfing)
- (3) आलेख आणि आकृत्या
- (4) दुय्यम तथ्यांच्या मर्यादा
- (5) नमुन्याचे प्रकार
- (6) काय-स्क्वेअर चाचणी (Chi-square test).

EC-303 (B) : Econometrics

- N.B. :-**
- (i) Attempt *All* questions.
 - (ii) Figures to the right indicate full marks.
 - (iii) Answers should be precise and to the point.
 - (iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(1) The following table gives the sales and expenses for 10 firms in lakhs of Rs. :

Sales (X)	Expenses (Y)
18	17
19	17
20	18
21	18
22	18
23	19
24	19
25	20
26	21
27	22

- (a) Estimate the linear regression of Y on X.
 - (b) Test the significance of the regression coefficient at 5% level of significance.
- (2) What is multicollinearity ? Discuss sources, consequences and remedial measures of multicollinearity.

2. Answer any *one* of the following questions : [20]

(1) Consider the following model of demand and supply :

$$Q_d = a_1 + b_1p + c_1y \dots\dots\dots a_1, c_1 > 0, b_1 < 0$$

$$Q_s = a_2 + b_2p + c_2z \dots\dots\dots b_2 > 0, c_2 < 0$$

$$Q_d = Q_s$$

where Q_d = quantity demanded, Q_s = quantity supplied,

p = price, y = disposable income, z = cost of major raw material.

Q and p are endogenous and y and z are exogenous.

(a) Obtain the reduced form of these equations.

(b) Find the final form of these equations.

(c) How does equilibrium quantity change in response to a change in disposable income ?

(2) What is autocorrelation ? Explain its sources, consequences and remedial measures in detail.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]

(1) Explain reasons of heteroscedasticity and formal and informal methods of detecting heteroscedasticity.

(2) State and explain features of Probit model.

- (3) What are dummy variables ? Explain how dummy variable can be used in piecewise linear regression model.
- (4) Explain rank and order conditions of identifiability in simultaneous equations model.

4. Answer any *four* of the following questions : [20]

- (1) State the assumptions of the classical linear regression model.
- (2) Explain Vector Autoregression (VAR) as a forecasting technique.
- (3) Explain three stage least squares as a method of estimation of an over-identified equation.
- (4) State different models of time series.
- (5) What is an integrated stochastic process ? State its important properties.
- (6) State the distributions of the constants in the classical linear regression model.

Total No. of Questions—4+4+4+4]

[Total No. of Printed Pages—12

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-304

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

Optional Paper

(EC-304 : Banking and Financial Institutions)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain structure of financial system and discuss its role in economic development.

(2) Discuss traditional and developmental functions of RBI.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain growth, structure and challenges faced by Commercial banks in India.

(2) Discuss working and functions of World Bank (IBRD).

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]

- (1) Discuss problems faced by Co-operative banks in India.
- (2) What are the functions of EXIM Bank ?
- (3) Discuss types of NBFI.
- (4) Explain types of foreign capital.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) State Bank of India
- (2) Banking Sector Reforms in India
- (3) Mutual Funds
- (4) IMF
- (5) Foreign Exchange Market
- (6) Small Savings and Provident Fund

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) वित्तीय पद्धतीची रचना स्पष्ट करून त्याची आर्थिक विकासातील भूमिका सांगा.
- (2) रिझर्व बँक ऑफ इंडियाची परंपरागत व विकासात्मक कार्ये स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) भारतातील व्यापारी बँकांची वृद्धी, रचना व आव्हाने स्पष्ट करा.
 - (2) जागतिक बँके (IBRD) ची कार्ये सांगून कार्यपद्धतीची चर्चा करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) भारतातील सहकारी बँकांच्या समस्या स्पष्ट करा.
 - (2) भारतीय आयात-निर्यात बँक (EXIM Bank) याची कार्ये कोणती आहेत ?
 - (3) बिगर बँकिंग वित्तसंस्थांचे प्रकार स्पष्ट करा.
 - (4) विदेशी भांडवलाचे प्रकार सांगा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (1) स्टेट बँक ऑफ इंडिया
 - (2) भारतातील बँकिंग क्षेत्र सुधारणा
 - (3) परस्पर सहयोग निधी
 - (4) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी
 - (5) परकीय विनिमय बाजार
 - (6) अल्पबचत व भविष्य निर्वाह निधी

[4704]-304

(EC-305 : Welfare Economics)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following in **500** words : [20]
 - (1) What is consumer surplus ? Explain fully Marshallian measurement of consumer surplus.
 - (2) State and explain external economies and diseconomies of production.

2. Answer any *one* of the following in **500** words : [20]
 - (1) What is economic welfare ? Explain Kaldor and Hicks' contributions in Welfare Economics.
 - (2) What is Pareto Optimality ? Explain briefly the conditions of Pareto Optimality.

3. Answer any *two* of the following in **250** words each : [20]
 - (1) Explain assumption of Uniform Income.
 - (2) Explain the concept of 'Value Judgement'.
 - (3) What are the issues in Income Distribution ?
 - (4) Explain dynamic welfare analysis.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Welfare maximisation
- (2) Private cost and social cost
- (3) Community indifference map
- (4) Scitovsky's double criterion
- (5) Contract curve
- (6) Marginal Cost Pricing

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य म्हणजे काय ? उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याचे मार्शल यांचे मोजमाप सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) उत्पादनाच्या बाह्य बचती व अबचती कोणत्या ते सांगा व स्पष्ट करा.

2. कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) आर्थिक कल्याण म्हणजे काय ? कॅल्डोर आणि हिक्स यांचे आर्थिक कल्याणातील योगदान स्पष्ट करा.
- (2) पॅरेटोची इष्टमता म्हणजे काय ? पॅरेटो इष्टमतेच्या अटी थोडक्यात स्पष्ट करा.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) एकसमान उत्पन्न गृहीत स्पष्ट करा.
- (2) 'मूल्य अंदाज' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (3) उत्पन्न विभाजनातील समस्या कोणत्या ते स्पष्ट करा.
- (4) गतीशील कल्याणाचे विश्लेषण विशद करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) कल्याणाचे महत्तमीकरण
- (2) खाजगी खर्च व सामाजिक खर्च
- (3) सामाजिक समसमाधान वक्र
- (4) स्किटोव्हस्कीचा दुहेरी निकष
- (5) संविदा वक्र
- (6) सीमांत खर्च किंमत निश्चिती

[4704]-304

(EC-306 : Economics of Finance)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :- (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Discuss the comparative merits of 'Internal Rate of Return' and 'Net Present Value' as an evaluation criteria of Financial Assets.

(2) Explain the general characteristics of securities. Distinguish between government bond and corporate securities.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically examine the role of SEBI since 1991.

(2) Explain in detail 'Capital Assets Pricing Model'.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*): [20]

(1) Explain the role of speculators in Capital Markets.

(2) State the characteristics of forward contracts.

(3) Explain the determinants of demand for securities.

(4) Discuss the need of regulating the supply of securities.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Government as a participant in financial sector
- (2) Index-linked bonds
- (3) Arbitrage pricing theory
- (4) The strong form of efficient market hypothesis
- (5) Random returns
- (6) Stock Indices

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) वित्तीय मालमत्तेच्या मुल्यांकनांचे निकष म्हणून 'अंतर्गत परतावा दर' व 'नक्त वर्तमान मूल्य' यांच्या तुलनात्मक गुणांची चर्चा करा.
- (2) प्रतिभूर्तीची सामान्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. सरकारी रोखे व महामंडळ प्रतिभूर्ती यामधील फरक स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) 1991 पासून सेबीच्या भूमिकेचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- (2) 'भांडवली मालमत्ता किंमत प्रतिमान' स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) भांडवळ बाजारातील सट्टेबाजांची भूमिका स्पष्ट करा.
- (2) वायदे कराराची वैशिष्ट्ये सांगा.
- (3) प्रतिभूर्तीची मागणी दर्शविणारे घटक स्पष्ट करा.
- (4) प्रतिभूर्तीचा पुरवठा नियंत्रित करणाऱ्या गरजेची चर्चा करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सरकार 'वित्तीय क्षेत्रातील एक सहयोगी'
- (2) निर्देशांक सलग्न रोखे
- (3) आंतरपणन किंमत सिद्धांत
- (4) कार्यक्षम बाजार गृहीतकांचे प्रबळ प्रकार
- (5) यादृच्छिक परतावा
- (6) रोखे निर्देशांक

(EC-307 : Economics of Environment)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :- (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) State the concept of Environment. Explain the effects of environment on human life.
 - (2) Explain in detail the effects of climatic change on global economy.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) What is economic development ? Explain the trade-off between economic development and environment.
 - (2) What is pollution ? Explain the instruments for controlling water and air pollution.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (1) Distinguish between Human Capital and Physical Capital.
 - (2) Explain different types of environment.
 - (3) Discuss various types of renewable resources.
 - (4) Explain the mechanism for environment regulation in India.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Environmental laws
- (2) Social forestry
- (3) Contingent valuation method
- (4) Sustainable development
- (5) Noise pollution
- (6) Externalities of environment

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(1) पर्यावरण म्हणजे काय ? मानवी जीवनावरील पर्यावरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

(2) वातावरणातील बदलाचे जागतिक अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(1) आर्थिक विकास म्हणजे काय ? आर्थिक विकास व पर्यावरणातील सममुल्यन स्पष्ट करा.

(2) प्रदूषण म्हणजे काय ? जल प्रदूषण व हवा प्रदूषण नियंत्रणाची साधने स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) मानवी भांडवल व भौतिक भांडवल यातील फरक स्पष्ट करा.
- (2) पर्यावरणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- (3) पुनरुज्जीवन संसाधनांच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
- (4) भारतातील पर्यावरण नियंत्रणाची यंत्रणा स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) पर्यावरणीय कायदे
- (2) सामाजिक वनीकरण
- (3) आकस्मिक मुल्यांकन पद्धती
- (4) शाश्वत विकास
- (5) ध्वनी प्रदुषण
- (6) पर्यावरणाची बाह्यता.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-401 : Macro-economic Analysis—II

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagram wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the Baumol's approach to Demand for money.

(ii) Explain the Relative Effectiveness of Monetary and Fiscal Policy.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the Monetarist approach of inflation.

(ii) Discuss the policies of the control trade cycle.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain features of classical school.

P.T.O.

- (ii) Explain the Loanable fund theory of Interest.
- (iii) Explain Long-term Phillips curve.
- (iv) Explain Keynesian approach to macro-economics.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Laffer curve
- (ii) Hicks theory of trade cycle
- (iii) Features of LM curve
- (iv) Real Balance Effect
- (v) Goodwin's model of cyclical growth
- (vi) Natural rate of employment hypothesis.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

(i) बाऊमोलचा पैशाच्या मागणीचा दृष्टीकोण स्पष्ट करा.

(ii) चलनविषयक आणि राजकोषीय धोरणाची सापेक्ष परिणामकारकता स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) चलनवाढीसंबंधीचा मुद्रावादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (ii) व्यापार चक्र नियंत्रणाच्या धोरणाची चर्चा करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) सनातन संप्रदायाची वैशिष्टे स्पष्ट करा.
- (ii) व्याजाचा कर्जावू-निधी सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (iii) दिर्घकालीन फिलीप्स वक्र स्पष्ट करा.
- (iv) केन्सचा समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]
- (i) लॅफर वक्र
- (ii) हिक्सचा व्यापार चक्र सिद्धांत
- (iii) LM वक्राची वैशिष्टे
- (iv) वास्तव शिल्लक परिणाम
- (v) गुडविनचे चक्रीय वृद्धी संबंधीचे प्रतिमान
- (vi) बेरोजगारीचा नैसर्गिक दर परिकल्पना.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-402 : Economics of Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the theory of demographic transition.

(2) Explain the static and dynamic gains from international trade.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Evaluate the theory of Social Dualism.

(2) Explain the role of Fiscal Policy in developing countries.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Comment on Population as a source of development.

P.T.O.

- (2) Critically examine the Ranis and Fei model of development.
- (3) Explain the importance of infrastructure in economic development.
- (4) Explain the role of foreign direct investment in developing countries.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Human Resource development
- (2) Unlimited Supply of labour
- (3) Trade as an engine of growth
- (4) Sources of external borrowing
- (5) Globalization and agricultural growth
- (6) Foreign aid Vs. Trade.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे स्थितीशील व गतीशील लाभ स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]
- (1) सामाजिक द्विदलतावाद सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.
 - (2) विकसनशील देशातील राजकोषीय धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]
- (1) लोकसंख्या हा आर्थिक विकासाचा स्रोत आहे यावर भाष्य करा.
 - (2) विकासाच्या रॅनीस व फे प्रतिमानाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
 - (3) आर्थिक विकासातील पायाभूत क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 - (4) विकसनशील देशातील विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणुकीची भूमिका स्पष्ट करा.
4. खालील प्रश्नांवर प्रत्येकी **100** शब्दांत टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]
- (1) मानवी संसाधन विकास
 - (2) श्रमाचा अमर्यादित पुरवठा
 - (3) व्यापार-वृद्धीचे इंजिन
 - (4) सार्वजनिक कर्जाचे बाह्य स्रोत
 - (5) जागतिकीकरण आणि कृषीक्षेत्रातील वृद्धी
 - (6) विदेशी मदत **विरुद्ध** व्यापार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-403 : International Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is the fixed exchange rate ? Discuss the merits and demerits of fixed exchange rate.

(2) State and explain the comparative cost advantage theory of International Trade.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail India's export-import policies since 2000.

(2) Describe the role of Multinational Corporations.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) Explain the causes of disequilibrium in the Balance of Payment.
 - (2) Explain the factors determining term of Trade.
 - (3) Examine critically the purchasing power parity theory.
 - (4) Explain the functions of IMF.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (1) Components of Balance of Payment
 - (2) Effects of tariffs
 - (3) Non-tariff barriers
 - (4) Flexible exchange rate
 - (5) Functions of W.T.O.
 - (6) Leontief Paradox.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

1. खालीलपैकी कोणतेही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) स्थिर विनिमय दर म्हणजे काय ? स्थिर विनिमय दराच्या गुणदोषांची चर्चा करा.
 - (2) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तौलनिक उत्पादन व्यय सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) सन 2000 पासूनचे भारताचे आयात-निर्यात विषयक धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.
 - (2) बहुराष्ट्रीय महामंडळाची भूमिका विशद करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) व्यवहारतोलातील असंतुलनाची कारणे स्पष्ट करा.
 - (2) व्यापारशर्ती निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा.
 - (3) खरेदीशक्ती समता सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.
 - (4) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) व्यवहारतोलातील घटक
 - (2) प्रशुल्काचे परिणाम
 - (3) प्रशुल्केतर अडथळे
 - (4) बदलता विनिमय दर
 - (5) आंतरराष्ट्रीय व्यापार संघटनेची कार्ये
 - (6) लिओन्टीफ विरोधाभास.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[4704]-404

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2015

ECONOMICS

EC-405 : History of Modern Economic Analysis

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain fully contribution by Mundell on International Trade.

(ii) What is the main contribution by Paul Krugman for understanding the concept of 'Globalization' ?

P.T.O.

- 2.** Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
- (i) Explain in detail the macro economic theory by Friedman.
 - (ii) Explain portfolio theory by James Tobin.
- 3.** Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Explain game theory by Nash.
 - (ii) Explain revealed preference theory by Samuelson.
 - (iii) State the contribution by Gunnar Myrdal in Development Economics.
 - (iv) Explain classical approach to inflation.
- 4.** Write short notes on (any *four*) : [20]
- (i) Impossibility theorem by Arrow
 - (ii) Endogenous growth theory
 - (iii) Welfare Economics by Amartya Sen
 - (iv) Goodwin's Model
 - (v) IS-LM model by Hicks
 - (vi) Ohlin's theory of International Trade.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) आंतरराष्ट्रीय व्यापार संदर्भात मुंडेल यांचे योगदान स्पष्ट करा.

(ii) 'जागतिकीकरण' संकल्पना समजावून सांगण्यात पॉल क्रुगमनचा काय सहभाग होता ?

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) फ्रीडमनचा समग्रलक्षी अर्थशास्त्र सिद्धांत सविस्तर वर्णन करा.

(ii) जेम्स टोबीन यांचा रोखासंग्रहण सिद्धान्त स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांचे प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) नॅशचा द्यूतसिद्धांत स्पष्ट करा.

(ii) सॅम्युअलसनचा प्रगट पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा.

(iii) विकासाच्या अर्थशास्त्रातील गुन्नर मिर्दालचे योगदान सांगा.

(iv) चलनवाढी बाबतचा सनातनवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (i) अॅरोचा अशक्यता सिद्धांत
- (ii) अंतर्जात वृद्धी सिद्धांत
- (iii) अमर्त्यसेनचे कल्याणकारी अर्थशास्त्र
- (iv) गुडविनचे प्रतिमान
- (v) हिक्सचे IS-LM प्रतिमान
- (vi) ओहलीनचा आंतरराष्ट्रीय व्यापार सिद्धांत.